

یادداشت

امیرخداداد همدانی

روزنامه‌نگار

پیش بینی جرم با هوش مصنوعی!

پیش بینی جرم یکی از مزایای کاربرد هوش مصنوعی در مسائل حقوقی و قضایی است که هم می‌توان با کمک آن به سرعت بخشیدن در رسیدگی به پرونده‌ها امیدوار بود و هم برای جلوگیری از تشکیل پرونده‌های قضایی جدید از آن بهره برد. هوش مصنوعی در گمانه زنی آسیبهای اجتماعی، بازدارنده جدی در بزهکاری و ممانعی مهم در تحقق جرم محسوب می‌شود. این فناوری در علوم جنایی از طریق پیش بینی جرم، پیشگیری و دستگیری مظنونین ورود پیدا می‌کند و می‌تواند در شناسایی و حذف زمینه‌های جرم و شناسایی علت‌های بزهکاری کمک کند که در این میان هوش مصنوعی با: الف- تحلیل داده‌های اثر انگشت ب- ارجاع به «دی ان ای» و بررسی ژنتیکی ج- آنالیز هویت مظنونین، نقش مؤثری را ایفا خواهد کرد. البته نباید فراموش کرد که پیشگیری امری پیچیده و چند بعدی و البته نیازمند ابزارهای گوناگونی است و هوش مصنوعی هم می‌تواند یکی از ابزارهای مفید باشد.

داده‌کاوی و تحلیل داده‌ها، در پی اقدام سیستم‌های نظارتی و دوربین‌های کنترل هویتی، در تصمیمات مربوط به پیشگیری از جرم می‌تواند مؤثر باشد. همه این داده‌ها را می‌توان طبقه بندی کرد، در خصوص آنها تحلیل داشت و براساس نتایج داده‌ها تصمیم‌سازی انجام داد. البته توجه به نمونه‌های موفق بهره‌گیری از نرم‌افزارهای پیشگیرانه در کشورهای دیگر هم خالی از لطف نیست؛ به‌نوعی که در سال ۲۰۲۰ پلیس آدموتون کانادا سربوسی بنام «تسپلگر اجتماعی» مبتنی بر هوش مصنوعی راه اندازی کرد که بررسی و ریشه‌یابی رفتاری افراد، با تمرکز بر چالش‌های اجتماعی مانند اعتیاد، بی‌خانمانی و بهداشت روانی را مدنظر داشت. این هوش مصنوعی، از فناوری بیومتریک بهره‌ر می‌برد تا به عدالت پیشگیرانه بر پایه مداخله پیش از جرم اهتمام ورزد.

همچنین در بنگلادش نرم‌افزار «پورتویدی» برای بانوان طراحی شده که با فشردن یک دکمه، پلیس را از احتمال خطر، تهدید و تجاوز مطلع کند.

سرنخ‌های اینکه برای بکارگیری هوش مصنوعی در پیشگیری از وقوع جرم توجه به این پیشنهادات خالی از لطف نیست:

۱- یکپارچگی و هماهنگی در سامانه‌های ارائه داده؛ آنچه در عملکرد نهاد پیشگیری کننده از جرم برای استفاده از هوش مصنوعی کمک کننده است، داشتن اطلاعات و داده‌های کافی و البته صحیح است، تا بتوان برآن اساس تحلیل و تصمیم‌گیری داشت، بنابراین همه دستگاه‌های مرتبط با وقوع یک بزه اعم از نهادهای تربیتی، حمایتی، انتظامی و قضایی باید بصورت یکپارچه اقدام به ثبت داده‌ها کنند.

۲- الگوبرداری‌های صددردی مجاز نیست؛ برای بهره‌گیری از تجربیات دیگر کشورها، لازم است چند مورد را با تامل و احتیاط در نظر داشت: الف- استفاده از فرهنگ و عرف‌های منطقه‌ای و محلی را بنا بر نسخه وطنی طراحی کرد و داده‌ها را با توجه به موقعیت ملی وارد نمود. ب- برخی از اقدامات بزهکاران دیگر کشورها، صلاحیت انتظامی مطلق به وضعیت کشور ما را ندارند و چهارچوب‌های اقتصادی، نحوه رویکردهای پیشگیرانه و حتی کفایت دادن محکومان روش‌های گوناگونی دارد که در ایران با دیگر کشورها تفاوت‌هایی خواهد داشت.

۳- حمایت از ارزش‌های بنیادین بشری؛ در هر اقدام پیشگیرانه باید مرکزیت و محور انسان باشد. ابزار هوش مصنوعی نخست؛ نباید منجر به محدودیت غیرقانونی و ایجاد سلبه بر انسانها شود. دوم؛ استفاده از هوش مصنوعی نباید باعث حاکمیت خود هوش مصنوعی بر انسان به‌ویژه در گونه‌های تکامل یافته‌تر آن در دهه‌های بعدی شود.

می‌کنند و در مورد چه موضوعی صحبت می‌کنند، احتمالاً لوکیشن کجاست و روز یا شب است. در تحلیل متن یا به اصلاح متن کاوی هم می‌تواند رأی که قاضی صادر می‌کند، استنتاج کند یعنی روی آن مانند یک دستیار اظهار نظر داشته باشد به این صورت که رویات، نظرات قاضی را براساس مستندات موجود بررسی کرده و نکات اساسی و کلیدی را استخراج می‌کند، در هم‌زمان هم پرونده‌های مشابه را بررسی کرده و حکمی را صادر کند که به‌عنوان یک دستیار قاضی کمک‌کننده باشد.»

در بحث بانکداری و تشخیص و پیش‌بینی پولشویی و کشف قلب و سایت‌های قمار و شرط‌بندی مدتی است که از هوش مصنوعی در کشور استفاده می‌شود، پس می‌توان از طریق تراکنش‌های بانکی به صورت گسترده‌تری متوجه وقوع جرم شد و از آن پیشگیری کرد. به گفته رهبری، کاربرد بانکی هوش مصنوعی در حوزه نظارت تراکنش‌های بانکی در حال حاضر نیز وجود دارد و واحدی به نام نظارت مالی در بانک مرکزی کشور مشغول فعالیت است اما این حوزه باید بیشتر تقویت شده و در کلیه کشور فعال شود تا بتوان هرگونه پولشویی و فساد مالی را پیش‌بینی نمود.

وکیل روباتیک همکار وکلای پیشبرد و سرعت‌بخشی به حل پرونده‌ها

شاید داشتن یک وکیل ارزان و پیدا کردن سریع آن امروز برای خیلی از ما آرزو باشد، خیلی از افراد برای پیشبرد پرونده خود نیاز به وکیل دارند، به‌طور کل آگاهی‌های حقوقی در بین‌آحاد جامعه نیز در سطح پایینی قرار دارد و لازم است برای آوردن آمار پرونده‌ها در دادگستری‌ها از وکلای بیشتر استفاده شود اما حالا که این نیاز در بازه زمانی امروز به شدت دیده می‌شود، خیلی از افراد توانایی پرداخت حق‌الوکاله را ندارند و در نهایت هم ضرر و زیان متوجه ایشان خواهد شد، این در حالی است که امید می‌رود با کمک هوش مصنوعی و استفاده از وکلای روباتیک بتوان معضل این قشر بزرگ را حل کرد.

این کارشناس حوزه هوش مصنوعی در ادامه در خصوص وکیل روباتیک می‌گوید: «افراد می‌توانند به‌صورت گویا شرح پرونده خود را برای رویات بازگو کرده و درخواست تنظیم دادخواست یا دفاعیه داشته باشند. وکیل روباتیک هم می‌تواند براساس استدلال و استنتاجی که دارد به تنظیم درخواست مورد نظر بپردازد، البته در خصوص پرونده‌های پیچیده نمی‌توان از این طریق استفاده کرد.»

کاهش پرونده‌های شبکه‌های اجتماعی با دخالت هوش مصنوعی

بخشی از پرونده‌های سیستم قضایی کشور به حوزه رسانه و ارتباطات بازمی‌گردد، تکنولوژی این نوبت را به ما می‌دهد که هوش مصنوعی می‌تواند با تحلیل متون در همه رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی مانند توئیتر، اینستاگرام و... محتوای موضوعات، تحلیل احساسات و ارتباط بین رسانه‌ها و تشخیص داده و یک دستگاه نظارتی در شبکه‌های پلاک‌خوان در حال کار می‌شود، سوم در پیش‌بینی وضعیت و نتیجه دعوی، چهارم در تنظیم دادخواست‌ها و درخواست‌های قضایی، پنجم در بهبود و تسریع در فرایندهای قضایی که به اتقان آن‌ها و رفع اطاله دادرسی می‌انجامد.»

کلیدواژه‌های جادویی

در حال حاضر هم کاربردهای هوش مصنوعی را در سطح شهرها می‌بینیم و این‌طور نیست که این تکنولوژی خواهد اولین گام‌ها را در کشور ما بردارد، در حوزه‌هایی مانند راهنمایی و رانندگی پروژه‌های پلاک‌خوان در حال کار هستند و نمونه‌های دیگر استفاده از آن را در حوزه‌های بانکداری الکترونیکی شاهد هستیم. سجاد رهبری، کارشناس هوش مصنوعی نیز با اشاره به اینکه می‌توان از هوش مصنوعی در وقوع جرم بهره برد، به «ایران» توضیح می‌دهد: «هوش مصنوعی می‌تواند تصویر، فیلم و متن را پردازش کند. به‌عنوان مثال در پردازش ویدئو می‌تواند بفهمد چه افرادی با چه جنسیتی و چه سنی هستند و از چه کلماتی استفاده

خبرگزاری صدا و سیما

«ایران» از ضرورت استفاده از تکنولوژی روز دنیا در حوزه‌های قضایی و حقوقی گزارش می‌دهد

کمک از هوش مصنوعی برای مهار پرونده‌ها

مرحله نخستین یا تجدیدنظر در سیستم قضایی بررسی شود، اما چون یک شماره دارد، به‌عنوان یک پرونده به آن نگاه می‌شود، این در حالی است که آن پرونده ممکن است، یک بار در دادسرا رسیدگی شد، بار دیگر در دادگاه و بعد از آن در تجدید نظر و همین‌طور موارد دیگر به‌صورت مجزا خدمت بگیرد، از این‌رو به جرأت می‌توان گفت که رقمی در حدود ۱۶ تا ۱۸ میلیون پرونده وارد مقاطع مختلف دستگاه قضایی کشور می‌شود.

سندی که نقشه راه است
پس از تأکید رهبر معظم انقلاب با این محتوا که طرح سند تحول قوه قضائیه باید پیش برود، پیش‌رفت کم بوده و باید پیشرفت کند، درمی‌یابیم که تنها راهکار ایجاد تحول واقعی در قوه قضائیه، اجرای کامل سند تحول قضایی است. از این‌رو مرکز پیگیری سند تحول قضایی در معاونت راهبردی قوه قضائیه تشکیل شده و جزء به جزء سند در حال پیگیری است.

یک قاضی در اغلب کشورهای ۳ تا ۵ پرونده است اما در کشور ما با ۱۲ هزار قاضی در کشور فعالیت می‌کنند که رقمی کمتر از نصف نرم جهانی است (ورودی پرونده‌ها غیرقابل مقایسه است. از طرفی ورودی پرونده‌ها زیاد است، از سوی دیگر نیرو کم است. یعنی یک قاضی در کشور ما چندین برابر قضات کشورهای دیگر آری می‌دهد، همین امر هم باعث می‌شود قضات بسرعت فرسوده شده و احتمال خطاها بالا می‌رود.

پس استفاده از هوش مصنوعی به‌عنوان دستیار قاضی می‌تواند کمبودها را جبران کرده و اطاله دادرسی را تا میزان قابل توجهی کاهش دهد. با توجه به اینکه همیشه ارائه آمار از سوی نهادهای ذریبط در هر بخشی از کشور به سختی انجام می‌شود، از محیی در خصوص آمار پرونده‌های ورودی سؤال می‌کنیم، به اعتقاد این مقام مسئول در جایی گفت می‌شود که سالانه کمتر از ۹ میلیون پرونده ورودی داریم، این رقم عدد یکتاست، یعنی یک پرونده از ابتدا یک شماره ۱۶ رقمی دارد و در عین حال ممکن است چندین و چند بار در تحقیقات مقدماتی در دادسرا یا

کلیدواژه‌ها دادخواست مورد نظر را می‌نویسد.

معاون قضایی مرکز توسعه حل اختلاف قوه قضائیه می‌گوید: «بیکونه سامانه‌ها می‌تواند هزینه دادرسی را هم پیش‌بینی کرده و زمان دادگاه را تعیین کند در عین حال هم فرد را راهنمایی کند که به کدام شعبه و چه دادگاهی باید مراجعه کند. امروز شرکت‌های دانش بنیان در حال تست و بررسی این فناوری نوین هستند. خوشبختانه در کشور ما دانش این کار وجود دارد، فقط باید اعتماد مردم را جلب کرد تا با روی کار آمدن تکنولوژی‌های جدید از آنها استفاده کنند. نمونه‌های عملی این طرح‌ها ایجاد شده و استفاده از آنها در پیشبرد امور و کمک به هموطنان بسیار کمک‌کننده است.»

آزماپیشی انجام می‌شود. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته، با سامانه‌هایی، آرای دادگاه‌ها را پیش‌بینی می‌کنند تا در صورت شکست پرونده، فرد اقدام به شکایت نکند؛ از این طریق هم هزینه‌های دادرسی بالا، بیهوده بر دوش افراد نمی‌افتد و هم حجم پرونده‌ها زیاد نمی‌شود. در حال حاضر به‌عنوان نمونه در کشور ما در بهترین حالت افراد از وکیل مشورت می‌گیرند تا او به نوعی بتواند نتیجه دادرسی را پیش‌بینی کند که این کار هم هزینه بالایی به افراد تحمیل می‌کند، در مقابل هوش مصنوعی می‌تواند با هزینه‌ای اندک پیش‌بینی کند، فرد تا چند درصد احتمال پیروزی در پرونده دارد.

رورد هوش مصنوعی به دنیای حقوق

هوش مصنوعی AI که مترادف اصطلاح انگلیسی Artificial Intelligence است عمدتاً در برابر هوش طبیعی به کار می‌رود، توسط ماشین‌ها ایجاد می‌شود و بیشتر کاربرد آن در حوزه‌های حل مسأله و یادگیری است. بعد از دهه ۱۹۵۰ این رشته در دانشگاه‌ها به‌عنوان یک رشته آکادمیک تدریس می‌شد تا اینکه در وزارت دفاع برخی از کشورها هم ورود کرد، اما پس از مدتی به دلیل پاره‌ای مشکلات، زمستان هوش مصنوعی فرا رسید و بعدها از سال ۲۰۰۰ به بعد جانی دوباره گرفت و پرقدترتر از قبل به عرصه تکنولوژی‌های مدرن ورود پیدا کرد و در شبیه‌سازی رفتار انسان و سپس در عرصه‌های حقوقی، اجتماعی و اقتصادی با گذشتن، حالا شرکت‌های بزرگی مانند تسلا شروع به ساخت خودروهای خودران کرده‌اند و حوزه‌های اجتماعی هم سعی بر استفاده از صنعت نوپایی دارند که در دنیای علم بی‌مثال و ناشناخته است.

دکتر ابوالفضل محبی، معاون قضایی مرکز توسعه حل اختلاف قوه قضائیه در گفت‌وگو با «ایران» اشاره می‌کند که در کشور چین هوش مصنوعی وارد دنیای حقوق در دنیای علم بی‌مثال و ناشناخته است. دکتر ابوالفضل محبی، معاون قضایی مرکز توسعه حل اختلاف قوه قضائیه در گفت‌وگو با «ایران» اشاره می‌کند که در کشور چین هوش مصنوعی وارد دنیای حقوق شده و این کشور در حال صدور آرای قضایی با استفاده از هوش مصنوعی است که فعلاً به‌صورت

گزارش خبری

مسابقاتی

خبرنگار

اگر تا دیروز رد پای هوش مصنوعی و دنیای منحصر به فرد و اعجاب‌انگیزی را که ایجاد می‌کند فقط در فیلم‌های تخیلی می‌شد دنبال کرد، حالا استفاده از هوش مصنوعی و کمک گرفتن از آن در عرصه‌های مختلف در دنیای واقعی دیگر گریزناپذیر به نظر می‌رسد. هوش مصنوعی که این روزها از آن با عنوان فناوری تحول آفرین یاد می‌شود، در حوزه‌های پزشکی، مهندسی، سلامت، اقتصاد، گرافیک، ارتباطات و سایر حوزه‌ها تأثیرات کارآمدی دارد. یکی از مهم‌ترین کارکردهایی که این روزها هوش مصنوعی تا تکیه بر آن در دنیا تحولات جدید و مثبتی را پدید آورده و با آن به کمک بشر آمده است، نقشی است که در پیشگیری از وقوع جرم دارد. در عین حال هم باید این موضوع در سیاست‌های کلان کشورها به‌طور خاص و ویژه دیده شود. هوش مصنوعی در عرصه‌های قضایی می‌تواند همانند سیستم هشداردهنده دندند عقب خودروها عمل کند و وقوع جرم را پیش‌بینی کند. دقیقاً همان‌طور که سنسورهای هشداردهنده به راننده اطلاع داده و از وقوع تصادف جلوگیری می‌کنند، هوش مصنوعی می‌تواند وقوع جرایمی مانند پولشویی و اختلاس، فرارهای مالیاتی و انواع کلاهبرداری‌ها را پیش‌بینی با مجریان را به آسانی شناسایی کند.

پیش‌بینی جرم با هوش مصنوعی!

پیش‌بینی جرم یکی از مزایای کاربرد هوش مصنوعی در مسائل حقوقی و قضایی است که هم می‌توان با کمک آن به سرعت بخشیدن در رسیدگی به پرونده‌ها امیدوار بود و هم برای جلوگیری از تشکیل پرونده‌های جدید از آن بهره برد. هوش مصنوعی در گمانه زنی آسیبهای اجتماعی، بازدارنده جدی در بزهکاری و ممانعی مهم در تحقق جرم محسوب می‌شود. این فناوری در علوم جنایی از طریق پیش بینی جرم، پیشگیری و دستگیری مظنونین ورود پیدا می‌کند و می‌تواند در شناسایی و حذف زمینه‌های جرم و شناسایی علت‌های بزهکاری کمک کند که در این میان هوش مصنوعی با: الف- تحلیل داده‌های اثر انگشت ب- ارجاع به «دی ان ای» و بررسی ژنتیکی ج- آنالیز هویت مظنونین، نقش مؤثری را ایفا خواهد کرد. البته نباید فراموش کرد که پیشگیری امری پیچیده و چند بعدی و البته نیازمند ابزارهای گوناگونی است و هوش مصنوعی هم می‌تواند یکی از ابزارهای مفید باشد.

داده‌کاوی و تحلیل داده‌ها، در پی اقدام سیستم‌های نظارتی و دوربین‌های کنترل هویتی، در تصمیمات مربوط به پیشگیری از جرم می‌تواند مؤثر باشد. همه این داده‌ها را می‌توان طبقه بندی کرد، در خصوص آنها تحلیل داشت و براساس نتایج داده‌ها تصمیم‌سازی انجام داد. البته توجه به نمونه‌های موفق بهره‌گیری از نرم‌افزارهای پیشگیرانه در کشورهای دیگر هم خالی از لطف نیست؛ به‌نوعی که در سال ۲۰۲۰ پلیس آدموتون کانادا سربوسی بنام «تسپلگر اجتماعی» مبتنی بر هوش مصنوعی راه اندازی کرد که بررسی و ریشه‌یابی رفتاری افراد، با تمرکز بر چالش‌های اجتماعی مانند اعتیاد، بی‌خانمانی و بهداشت روانی را مدنظر داشت. این هوش مصنوعی، از فناوری بیومتریک بهره‌ر می‌برد تا به عدالت پیشگیرانه بر پایه مداخله پیش از جرم اهتمام ورزد.